

președintele țării sau regele, adică să contribuie la schimbarea de guvern.

S.C.: Aș vrea să te întreb: Care sunt sarcinile tale ca președinte al parlamentului?

B.v.S.: Aceasta cere o oarecare explicație. Rolul propriu-zis de "președinte al parlamentului", cel obișnuit, are destul de multe variațiuni. Se poate spune că la un capăt extrem se află președintele parlamentului britanic, care de fapt are o funcție curat simbolică, dar conduce tratativele în Camera Comunelor; pe urmă, există președinți de parlament în Europa, dar și în Statele Unite ale Americii, de exemplu în Congresul Statelor Unite, în Camera Reprezentanților, care intră mai mult în munca politică. Tendința aceasta există într-un mare număr din parlamentele europene, unde sunt o parte activă a unei majorități, chiar dacă au și unele sarcini imparțiale. Pe urmă, sunt președinții de parlamente scandinavi, care ne remarcăm în rolul acesta prin a fi imparțiali, dar conducem munca internă din parlamentele noastre și putem fi mai mult sau mai puțin activi în aceasta, așa înțeleg eu acest rol: ca imparțial să conducem atât tratativele din sala mare de ședințe, cât și munca internă - comitetul de conducere al parlamentului, munca cu conducătorii de grup ai partidelor, cu președinții comisiilor parlamentare și așa mai departe. Aici poți să fii și, după părerea mea, trebuie să fii destul de activ. Dar, pe urmă, se adaugă în Suedia un lucru care nu cred că există în nici o altă țară, și anume aceea că în 1974 s-a refăcut legislația Suediei, s-a păstrat

regele ca șef de stat, dar sarcina pe care o are șeful statului de a pune în aplicare ceea ce este motorul, formal dar oarecum pe răspunderea proprie, desigur, anume ca, dacă guvernul ar demisiona, președintele parlamentului să propună în parlament cine să devină nou prim-ministru și prin aceasta și, indirect, ce combinație de partide să aibe noul guvern. Pe urmă, parlamentul votează în această chestiune. Așa căi, la punctul acesta eu am o altă sarcină decât cei mai mulți alți președinți de parlamente. Este un răspuns cam lung, dar cred că ar fi interesant și pentru români, căci eu nu știu cum este în România. Voi face o vizită în România în 2005, probabil, și atunci voi afla mai mult despre felul în care funcționează sistemul românesc în acest domeniu. Când ne întâlnim noi, președinții de parlamente din Europa, trebuie să fim mereu conștienți de faptul că avem roluri diferite cu noi de acasă - britanicii, scandinavii, europenii sudici și așa mai departe.

S.C.: Care este relația președinte de parlament - rege, azi în Suedia?

B.v.S.: Este foarte clar reglată în legislația noastră - care sunt sarcinile regelui, care sunt sarcinile președintelui parlamentului. Pe urmă, eu, ca președinte al parlamentului, sunt plasat ca numărul 2 în calendarele acelea, așa că este clar reglat cum trebuie să fie. Pe urmă, ne întâlnim din când în când la ocazii oficiale, uneori la comisia de externe, alteori la vizite oficiale de stat, la prânzuri oficiale și altele. Noi stăm de vorbă reciproc destul de des în restul anului, iarna.

S.C.: Suedia are o singură Cameră în Parlament. Care sunt avantajele și care sunt dezavantajele cu a avea o singura Cameră în Parlament?

B.v.S.: Eu cred că nu există o soluție definitivă la aceasta, dar sistemul suedez cu două camere era puțin special, în sensul că nu era bazat pe o organizare socială federalistă. Țările care au un

sistem bicameral obișnuiesc în general să aibe un sistem cu state federative și în acesta au un senat sau camera întâia, de tip Elveția, sau Belgia, sau S.U.A., desigur. În Suedia nu a fost aceasta, ci a fost bazat la origine pe felul cum să se rezolve problemele legate de dreptul la vot într-un timp când nu exista drept de vot general, ci era un drept de vot relatat la bani. Așa că sistemul nostru nu avea o bază federativă.

Dacă am fi avut așa ceva, poate că atunci lucrurile ar fi arătat altfel. Pe urmă, au avut loc mari discuții și contradicții privind sistemele de alegeri: erau ele

Björn von Sydow în camera lui de lucru.
Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

direct proporționale la alegerile pentru prima cameră, respectiv la alegerile pentru a doua cameră? Atunci, cele patru partide care pe atunci erau partidele democratice, s-au înțeles între ele asupra unui compromis asupra sistemului de alegeri care să fie exact proporțional deasupra celor 4 procente și într-o singură cameră. Pe urmă se poate discuta chestiunea cât de des să fie alegeri într-o țară, iar despre aceasta părerile sunt destul de împărțite. Noi am avut un sistem cu trei ani la început, acum avem un sistem de patru ani, iar mai înainte avusesem alegeri și o dată la doi ani. Nu știu dacă tu te-ai aflat în Suedia pe vremea aceea?

S.C.: Când am venit noi era deja sistemul cu trei ani.

B.v.S.: Da, exact. Dar a fost un sistem deștept, existau așa-zisele alegeri comunale și alegerile pentru consiliile generale (landsting), dar comunele și consiliile generale numeau, alegeau ale însele apoi deputații din prima cameră, așa că, în realitate, alegerile acelea ajunseseră la nivel de politică națională. Putem discuta dacă a devenit mai bine sau mai rău. Pe urmă, au venit alegerile la Parlamentul European și avem plebiscite cam la fiecare zece ani, sau așa ceva. Pe scurt, vreau să spun că putem evalua lucrurile acestea în feluri oarecum diferite: cel istoric - că nu am avut vreo bază federativă, putem discuta sistemul de alegeri - ce proporționalitate vrem să avem, și putem discuta frecvența alegerilor. Eu am fost precaut, când eram politolog și mă ocupam de aceasta, ca să vin cu o soluție: așa trebuie să fie! Dar putem însă formula problemele și consider, și în calitatea mea de acum de președinte al parlamentului, că nu se poate merge mai departe decât a spune că acestea sunt variabilele.

S.C.: Peste două săptămâni avem un plebiscit în legătură cu introducerea euro-ului în Suedia. Care este părerea ta, legat de aceasta?

B.v.S.: În domeniul acesta m-am hotărât că este atât de controversat, încât nu vreau să mă pronunț, și nici

despre cum mă gândesc eu să votez. Căci eu mă gândesc să votez! Dar nu mă gândesc să spun nici pentru ce punct de vedere îmi voi depune buletinul de vot, sau pentru ce motive, și aceasta deoarece eu vreau să fiu tratat ca imparțial în timpul campaniei de alegeri, dar și în perioada de după aceea.

S.C.: Tu ai spus că vei vota. În Suedia însă nu este obligatoriu să votezi. N-ar trebui ca aceasta să fie o obligativitate pentru cetățenii țării?

B.v.S.: Există unele democrații adevărate care au obligativitate de vot*. Cred că Australia are această

obligativitate. Iar ei ajung la un mare grad de participare la vot, desigur. Dar cei mai mulți au ales să spună că participarea la vot este în fond o chestiune morală, în fața căreia să fie pus fiecare cetățean. Eu consider că într-o țară atât de omogenă ca a noastră, în care limba suedeză este, totuși, atât de dominantă, nu este nevoie ca participarea la vot să fie obligatorie.

Într-o țară, cred că era vorba despre Vietnam, am citit că aveau, cred, 97,8 procente de participare la vot, dar acolo nu este atât de mult vorba despre alegere de candidați. Căci, cel mai important la alegeri este să fie partide sau candidați care să concureze între ei.

S.C.: Consideri că numai partidele care sunt reprezentate în Parlament au dreptul să se exprime în presa centrlă, sau și partidele mai mici, cu reprezentată locală, au voie să-și spună părerea?

B.v.S.: Nu, eu consider că trebuie să fie în felul acesta, ca dreptul de a prezenta păreri trebuie să existe pentru toți. Dar, pe urmă, trebuie ca cei care sunt răspunzători pentru medii respectivi, cei care sunt editori responsabili, să-și asume întotdeauna răspunderea pentru ce vor ei să tipărească sau ce vor ei să intervieveze și trebuie să fie o concurență și între aceștia. Ei trebuie să poată avea baze etice diferite, așa că eu consider că trebuie să existe concurență și la punctul acesta, concurență între păreri și în fapt concurență între aprecieri asupra a ce este o etică bună. Tu vezi că eu nu vreau să dau un răspuns definitiv la întrebarea aceasta... Este întotdeauna un balans dificil între ce să se oprească, să se reprime, sau să se interzică într-o democrație! Este clar că este o mare dilemă pentru forțele democratice, dar există și cei care fac o altă apreciere.

S.C.: Eu te-am tutuit, în ciuda faptului ca te înțlneșc pentru prima oară și ca tu ești Președintele Parlamentului Suedez. Ce părere ai despre aceasta? Consideri că este normal că oricine poate să te tutuiască?

B.v.S.: Da, ceea ce eu consider că este bine. Limba suedeză a avut o dezvoltare destul de nefericită Comparat cu franceza, cu "tu" și "vous", și germana, cu "Du" și "Sie", noi am avut o dificultate cu "Ni", sau "herr doktor" (domnul doctor), aceasta s-a manifestat mult prea protocolar și, uneori, a făcut că noi am avut un sistem cu perifrize. De exemplu: "Poate mama să-mi dea camera fotografică?", sau, în loc de: "Poți tu să-mi dai camera fotografică?", să se spună: "Aș putea să primesc camera fotografică?" Așa că noi am avut o dificultate cu faptul că cele două forme de pronume au stat departe una de cealaltă, iar în alegerea între "Ni" (dumneavoastră) și "Du" (tu), eu aleg "Du" (tu).

S.C.: Când am venit în Suedia, am studiat limba 5